

255. Van Dale, de letter B (3)

1. Batucada is opzweepende Braziliaanse dansmuziek. Bdellium (bedolah) is de naam voor verschillende soorten van welriekende gom. Zij keek beaat, had een beate glimlach. De gewone naam voor beagle is brak. Beati possidentes: bezit wordt beschermd. Zij werd – beatae memoriae – toch gebeatificeerd, ondanks haar beata mediocritas, als was ze Beata Virgo. De bear (baissier) heeft andere verwachtingen dan de bull (haussier): zal de beurs bullish of bearish zijn? De beaucerons vormen een ras van herdershonden uit Midden-Frankrijk. Hij had zijn beau jour niet, de beaujolais primeur wel. De beau garçon scoorde op de beaufortschaal.

2. Hij met beatlehaar en zij met beatrixkapsel bekeken de tentoonstelling over de Beatrixvloed. De beau monde, de high society, streeft naar beauté, naar beauty. Het bebopkapsel stond haar goed. Wil je bechamelsaus of bearnaisesaus bij de bêche de mer? De ziekte bechterew is een reumatische aandoening. Becquerelstraling is radioactief. In Indië kun je je bedakken. Is er voor hem een bed-bad-broodvoorziening? Bedektbloeiend is cryptogaam. De bedektzadigen zijn angiospermen. Bedelarij is mendiciteit, een bedelbroeder is een mendicant. Bedelderwisjen zijn islamitische bedelmonniken. Met oude en nieuwe bedeling worden het Oude en Nieuwe Testament bedoeld. Kreeg hij een bediendeloon of een beambtenloon uitbetaald?

3. De beau désordre is een fraaie omschrijving van de bevallige wanorde. De Indische bedak is geparfumeerd rijstpoeder, als blanketsel gebruikt. De pyjama ligt op de bedstedeplank. We kennen heel wat beelden: apostelbeeld, Bacchusbeeld, Boeddhabeeld, duivelsbeeld, engelenbeeld, Hermesbeeld, Isisbeeld, Madonnabeeld, Onze-Lieve-Vrouwebeeld, totembeeld, Venusbeeld en voorouderbeeld. Hij is het beeld van een Zeeuw. Beeldendienst wordt ook iconolatrie genoemd, een beeld(en)stomer is een iconoclast. De échte Beeldenstorm vond in 1566 plaats. Een beeldengalerij is een glyptothek. Een sculpteur moet omhoogkijken voor de échte Beeldhouwer. Een ideogram is een beeldteken. Noem je dit haut- of bas-reliëf?

4. Is dit de avers of de revers? Is dat nou de beeltenis van die aap, de beëlzebub? Daarmee kun je de boze geesten niet uitdrijven, met Beëlzebub wel! Het beëlzebubsfeest vieren we trouwens in de schoonmaaktijd. Het was een osteoïde (beenachtig) voorwerp, beenbeschrijving is osteologie, een beencil is een osteocyt. Beenderbrecciën zijn een samenklontering van kalk en beenderen van voorwereldlijke gewervelde dieren. De beenderman is Magere Hein, de Dood. Beenderlijm is glutine, een beenderkistje is een ossuarium. Beenmergontsteking is osteomyelitis, beenontsteking is osteïtis. Schaatsers kunnen desgewenst beentje-over doen.

5. Beenverweking is osteomalacie. Beenvliesontsteking is periostitis. Een beenvormige cel (een osteoblast is beenvormend (osteogeen). Jagers en militairen gebruiken vaak een puttee. Een beeper zendt signalen uit. Je hebt de Grote Beer (Wagen, Grote Wagen, steelpannetje) en de Kleine Beer. De berenburg(er) drinken ze in Friesland (in dialect: Fryslân). De rechtvaardigen zullen het koninkrijk der hemelen beërven. Een zwijntje is een bofstoot. De predikant haalde een oud beestje van stal. Beet- of bijtgaar is al dente. Beevaarden is een beevaart of bedevaart doen. Tot befs betekent gewoon: tot we elkaar nog eens bellen, e-mailen, faxen of sms'en.

6 Fenotypische begaafdheid zit niet in je DNA-profiel, genotypische wel. Een beftackel is een lul-de-behanger. Een bijkomstig verschijnsel is een epifenomeen. Zelfs de begga wist het: petitio principii is begging the question. Begijntjes kunnen ook randjesbloemen zijn. In een begijnhof moet je geen begijne maken. De begindertiger (Jaarboek 2007) was de facto 32 jaar oud. Beglora is literair met gloor bedekken, chloreren is iets anders. Ik wil per se begraasde boter. De begrafeniswet is reeds lange tijd vervangen door de Wet op de lijkbezorging.

7. Begreind is met korrels (grein) bedekt oftewel berijpt. De zee begrenst, demarqueert, het land. De vloedlijn is een soort demarcatielijn. Ziedaar! De begroesde schorren van Zeeland. Het begrote bedrag was nogal begrotelijk. Beguichel me niet, houd me niet voor de gek: dat is helemaal geen guichelheil! Een begum is een Turkse dame van aanzien. Hoe schrijf je met een vierletterwoord behawinkel? De Algemene wet gelijke behandeling is voer voor feministes. Een vladder is een behangersborstel. Muzak is behangmuziek. Pubescentie is beharing.

8. Het behaviorisme kijkt naar het gedrag van mensen. De behoefteanalyse gaf een scheef beeld. De tuin was beheind. De Spiegel der Behoudenis is een der oudste gedrukte werken. Wie was er toen bei van Tunis? De beiaard is een klokkenspel. Beiaard het ros van de vier heemskinderen. Het beidelliet bestaat uit aluminiumsilicaat en natrium of calcium. Als je beiers drinkt, is dat beiers bier. Hij beijverde zich om heidenen te bekeren. Bekken trekken is hetzelfde als trekkebekken. Met z'n beidjes verzorgden ze de bijtjes, ze waren beiden imker.

9. De bekende Vlamingen zijn BV's. De Bekendmakingswet regelt onder andere de bekendmaking van Algemene Maatregelen van Bestuur. Bekend worden of bekend zijn is relatief. Het bekendmaken van zijn bekendstaan als oplichter droeg daaraan bij. Bek-en-veerrot (snavel-en-veerrot) wordt door het circovirus veroorzaakt. Die Beker kun je niet drinken, je moet ervoor naar boven kijken. Proselitisme is bekeringsijver. Een bekertoernooi wordt volgens het knock-outsysteem gespeeld. De bekkeneelberg is Golgotha. Symfyoliolyse is bekkinstabiliteit. We zetten hem in de beklaagdenbank. Een concies antwoord is bondig.

10. Ben je bekotebikkerd? Antwoord: nee. De bekrachtigingswet is een achterafje voor de Staten-Generaal. Bekrompen is geborneerd (mesquin). De bel is de eenheid van intensiteit van geluid en elektrische signalen. Een slet is een lellebel (morsebel, totebel). Hij werd door buurman behoorlijk gediffameerd. De bpm is de belasting van personenauto's en motorrijwielen. De belastingkamer behandelt bij het gerecht belastingzaken. Een belastingpachter is een fermier général. Een belder is een brileend en een belderom een gildos.

11. De uitroep 'belam' (ik ben lam) is een bekrachtiging van wat gezegd wordt. Een belemmering is een obstakel, een barrière. Uit de discussie leek het wel of de bel-esprit niet alleen was en er meerdere beaux-espirts waren. De belezen man woonde op de bel-etage. Een belfabriek (Jaarboek 2009) is een callcenter. Er is maar een belgicist, die hanteert de belgitude als levensstijl. De kinderen Belials, de belialskinderen, richtten vroeger veel kwaad aan. Van de vruchten van de belindjoe maak je emping. Weinig voetgangers kennen het belishabaken.

12. De belle époque omvat het laatste decennium van de negentiende eeuw en het eerste twintigste-eeuwse decennium. Afgestompt straalt hij een belle indifférence uit. Bellenblazen is

kinderspel met zeepsop. Impressionisme is het antoniem van belle peinture. Een bellettrist beoefent de schone letteren. Een bellerophonsbrief (uriasbrief) kan zelfvernietigend voor je zijn. Een hotel heet vaak zo, omdat het een bellevue heeft. Een beloega is een tandwalvis. Het land van belofte is Kanaän, het Heilige Land. Op beloken Pasen was ze weer het vrouwtje.

13. Belomantie is pijlwichelarij. Van Holland en Brabant beloven komt meestal niet veel terecht. De bel paese is zachte Italiaanse kaas. Belroos heet ook wel erysipelas, wondroos. Een beltoon is een ringtone. Vanaf die belvedère in Sluis kon je het belfort goed zien. Het bema is het platform in een synagoge. Bembergzijde is koperrayon. Een bemer is een pestvogel (eigenlijk een bohemer uit Bohemen). Benches (benchen) zijn kamerkennels. Een bendir is een Noord-Afrikaanse handtrommel, een bendie wordt in Indië door een paard getrokken.

Rein Leentfaar